

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

नयाँ नेपाल निर्माणको दिशामा
सहभागी हुन नयाँ संविधान
निर्माणको लागि आ-आफ्नो
क्षेत्रबाट राय, सुझाव एवं सल्लाह
उपलब्ध गराऔं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

वर्ष १२, अंक १४, पृष्ठ- ८ ने.सं. ११३५ अनला गा. प्रतिपदा. ति. सं. २०७२ असार १८ गते शुक्रबार JULY 2015 मूल्य रु. ५।-

पाँगामा क्युवाली चिकित्सकद्वारा स्वास्थ्य शिविर

कीर्तिपुर । क्युवा एम्बेड्डता समिति नेपाल र क्युवाली चिकित्सक टोलीको संयुक्त आयोजनामा शनिबार पाँगामा सम्पन्न भयो । पाँचौँ एम्बेड्डता स्वास्थ्य शिविरमा भण्डे ३ सय ५० जना स्थानीय जनता एवं त्रिवि केन्द्रीय क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूले आफ्नो स्वास्थ्य परीक्षण गराए ।

कीर्तिपुरस्थित आयुर्वेदिक अस्पतालमा बस्दै आएका क्युवाली चिकित्सकहरू पनि नजिकैको पाँगामा जनताको सेवा गर्न पाउँदा सन्तुष्ट थिए । उनीहरूले स्त्रीरोग, हाडजोर्नी, नशारोग, बालरोग, मनोरागलगायतको परीक्षण गर्नका साथै अल्ट्रासाउण्ड, शल्यक्रिया र फिजियोथेरापी सेवा प्रदान गरेका

क्रमशः २ पृष्ठमा

नगरपालिका राहत नगद कोष देखावती मात्र ?

कीर्तिपुर । नगरपालिकाले बैशाख १२ गते गएको भूकम्पलाई मध्यनजर गरी भूकम्प पीडितलाई सहयोग गर्न नगरपालिका राहत कोष २०७२ स्थापना गरेको थियो ।

नेपाल राष्ट्र बैंकमा खोलिएको राहत खातामा बिहीबार सम्ममा पाँगा माविको १० हजार सहयोग बाहेक कसैले जम्मा नगरेको नपाले जनाएको छ ।

सुरुमा नगरपालिकाले

सर्वदलीय सहमति प्रतिमृतक परिवारलाई ५ हजार दिने गरी २ लाख छुट्याएको थियो । रकम थोरै भएकोले नागरिक समाज र राजनैतिक दलबीच छलफल गरी नगरपालिकाबाट २० लाख रुपैयाँ रकम छुट्याइएको थियो । सोही रकमबाट प्रतिमृतकलाई ५ हजारका दरले खर्च गरेको बाहेक अरु एक पैसा पनि कोषबाट खर्चेको

क्रमशः ८ पृष्ठमा

लेबोरेटरी यथास्थानमै निरन्तरता हुने

त्रिवि र लेबोरेटरी स्कूलबीच केही वर्षदेखि बढ्दै गएको विवाद नयाँ सम्झौता र निर्णयसँगै समाधान भएको छ ।

जेठ ४ गते शिक्षा मन्त्रालयमा मन्त्रालयका मन्त्री चित्रलेखा यादवको अध्यक्षतामा

बसेको त्रिवि पदाधिकारी, त्रिविका दिन र विद्यालय व्यवस्थापन समिति र स्थानीय सभासद सहितको

बैठकले लेबोरेटरी उच्च माविको गौरवमय इतिहासलाई थप ऐतिहासिक बनाउन हाल संचालनमा रहेको स्थानमै विद्यालय तथा उच्च मावि नियमिति संचालन गर्न स्वीकृति दिएको छ ।

क्रमशः २ पृष्ठमा

लेबोरेटरी स्कूलका प्रिन्सिपलसँगको अन्तरवार्ता पृष्ठ ७ मा हेर्नुहोला ।

जिविसको सार्वजनिक सुनुवाई कीर्तिपुरमा सम्पन्न

चोभार, काठमाडौँ । जिल्ला विकास समिति काठमाडौँको चालू आ.व. २०७१/०७२ को दोस्रो चौमासिक प्रगति विवरण ११ गते शुक्रबार कीर्तिपुर चोभारमा खेल मैदानमा सम्पन्न भयो ।

योजना तथा कार्यक्रम, सामाजिक सुरक्षा व्यक्तिगत घटना, गैरसरकारी संस्था दर्ता हालसम्म सम्पन्न भएका मुख्यमुख्य कार्यक्रम भूकम्प पश्चात् गरेका गतिविधि र आम्दानी खर्च विवरण समेत सम्बन्धित विभागीय प्रमुखबाट प्रस्तुत गरियो ।

योजना तथा कार्यक्रम जिल्लास्तरीय सडक योजना १४ वटाको कार्यान्वयन प्रक्रियाको अन्तिम चरणमा पुगेको, इलाकास्तरीय प्राप्त योजना

अन्तर्गत १८ बाट महिला लक्षित, २० वटा लक्षित समूह योजना रहेको, धार्मिक तथा सम्पदा संरक्षण र पर्यटन विकासमा २२ वटा योजना, ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई अन्तर्गत १६ वटा योजनाहरू कार्य समिक्षा प्रस्तुत गरेको थियो । ती योजनाहरूको फछ्यौट बैशाख महिनाभित्र गरिसक्नुपर्नेमा बैशाख १२ गतेको भूकम्पको कारण जेठ महिनासम्म समय बढाएको थियो ।

प्रतिवेदनमा २०७१ श्रावणदेखि २०७२ जेठ मसान्तसम्म आन्तरिक तथा राजस्व बाँडफाँट आय २४९९६४४९१ र बाह्यबाट ४७६९९३३०० गरी ७२६३५७७१ रकेको र खर्चतर्फ पनि आन्तरिक ८८७६०९९२ र बाह्य

२९२०३१२६५ रहेको जनाएको छ ।

सो सुनुवाई कार्यक्रम जिल्ला विकास समितिका प्रमुख तीर्थराज भट्टराईको सभापतित्वमा भएको थियो ।

सो समारोहको उद्घाटन जिप्रकाका उपसचिव अनुप राज शर्माले गर्नुभएको थियो । दोस्रो चरणमा अन्तरक्रिया गरेको थियो । चन्द्रागिरी नपा, दक्षिणकाली

क्रमशः ८ पृष्ठमा

कीर्तिपुरको पोखरी संरक्षणको सवालः पानी भरिने, माटोले पुरिने, फोहोर फालिने ?

उहिले बाजेको पालामा खानेपानीको रुपमा, लुगा धुनको लागि, आपतकालीन आगलागी भयो भने प्रयोग गर्न मुहान स्रोतदेखि नै सानो ढल खनी खेतमा सिँचाई र पोखरी पानीले भरिन्थ्यो ।

जनसंख्या बृद्धि र जनसंख्याको लागि समयसँगै आवादी (घर) ले गर्दा स-साना ढल सिँचाईको प्रयोग गरेको प्रायः नष्ट भइसकेपछि न सिँचाई गर्न पायो न त पोखरीमा पानी नै ।

पोखरीको पानी सहित

संरक्षण गर्न पाएको भए धेरै उपयोगी अहिले पनि हुनेछ । कति पोखरीमा भौतिक संरचना निर्माणले सखाप भैसक्यो । भए र बचेका केही पोखरीमा पानी बिनाको पोखरी भएका छन् । कीर्तिपुर डाँडाको चारैतिर पोखरी थियो । अहिलेसम्म बचेका पोखरीमा खासीबजारको तीनवटा छन् । तीनवटै पोखरीमा पानी शुन्य भने पनि हुन्छ । यो १२ गतेको भूकम्पले कीर्तिपुरमा पनि प्रभाव

क्रमशः २ पृष्ठमा

राराहिल एसएलसी सम्मान

राराहिल मेमोरियल स्कूलले प्रवेशिका परीक्षा २०७१ मा उत्तीर्ण गरेका विद्यार्थीहरूलाई १२ गते शनिबार एक विशेष समारोह गरी सम्मान गरेको छ ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सहायक जिल्ला शिक्षा अधिकारी द्वारिका प्रसाद पोखरेलले विद्यालयबाट सर्वोत्कृष्ट हुन सफल विद्यार्थी विपना खाँडलगायत सबै विद्यार्थीलाई मायको चिनो प्रदान गर्नुभएको थियो ।

त्यसक्रममा वहाँले राराहिल मेमोरियल स्कूलले आफ्नो गौरवमय इतिहासलाई कायम गर्दै अधि बढेकोमा प्रशंसा गर्नुभयो । विद्यार्थीको सफलतामा शिक्षक र अभिभावकको

प्रमुख हात रहने भएकोले थप समन्वय गरी अगाडि बढ्न आग्रह गर्नुभयो । कार्यक्रमको सुरुमा विद्यालयका प्रिन्सिपल जगतबहादुर महर्जनले स्कूलले गरेको प्रगतिबारे चर्चा गर्नुभएको थियो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष सूर्य बज्र बज्राचार्यको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा स्कूलमा प्रथम गुठियार तुलसीदास महर्जन, विद्यार्थी विपना खाँड, रोशनी महर्जनलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

स्मरणीय छ, विद्यालयबाट १५ जना विशिष्ट र ३० जना उत्तीर्ण गरेका छन् ।

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबाहदुर महर्जन
वि सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक १४, २०७२ असार १८ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेस्कटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

संविधानको मस्यौदा: प्रस्तावनामै समाजवाद

नयाँ संविधानको मस्यौदा संविधानसभा बैठकमा छलफलको लागि मंगलबार मस्यौदा समितिले सभामुखलाई हस्तान्तरण गरेको छ।

सिटौला संयोजकले प्रस्तुतिसँगै संविधानसभा हल मै मस्यौदा च्यातच्युत गरी च्याते, फाले र विरोधमा नारा समेत लगाए।

८ वर्ष बिताइएको संविधान निर्माणको प्रयास फास्ट ट्र्याकबाट फास्ट गर्न खोजेपछि भएका कमजोरीलाई पर्दाफास गरेको छ असन्तुष्ट दलहरूले।

बिहीबारबाट मस्यौदामाथि छलफल गर्ने भनेतापनि राप्रपा नेपाल र मधेसी दलहरूको रोष्ट्रम घेराउ र नारावाजी बीच नियमावली निलम्बनको प्रस्ताव पारित गरी अर्को बैठक शुक्रबार १ बजे बस्ने भएको छ।

मस्यौदाको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार पार्ने चार दलका नेता तथा कार्यकर्ताले समेत विरोध गर्न थालेका छन्।

देशमा पूँजीवादी शासन व्यवस्था छ, पूँजीपतिहरू देशमा भागबन्दा गरी शासन चलाइरहेको अवस्थामा संविधानमा शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार, मौलिक हकमा राख्नुपर्ने आवाज उठाउँदै समाजवाद उन्मुख संविधान बनाउन संविधान सभामा संघर्षरत नेमकिपाको शक्तिले संविधानको प्रस्तावनामा समाजवाद शब्द राख्न सफल भएको छ।

समाजवादको 'स' उच्चारण गर्न नचाहने पूँजीवादी कम्युनिष्ट होस् या प्रजातान्त्रिक समाजवादीको लागि समाजवादको 'स' टाउको दुःखाई भएको छ। ती दलसँग आवद्ध बुद्धिजीवीहरूले समाजवादको प्रस्तावनाले पोलेपछि मृत्युपत्रमा हस्ताक्षर गरेको छ भनी समेत टिप्पणी गर्न थालेका छन्।

समाजवाद शब्द बाणले तर्सनु पर्दैन, समाजवाद र समाजवाद उन्मुख संविधानले सबै नेपालीको हित गर्ने भएकोले नेमकिपाले समाजवादलाई प्राथमिकता साथ अगाडि ल्याएको हो।

समाजवाद र समाजवादउन्मुख संविधान निर्माण कार्यमा भोलिका दिनमा पनि सफलता मिलोस् भनी कमना गर्दछु।

लेवोरेटरी.....

लेवोरेटरी उच्च माविको गरिमा विद्यालय स्थापनादेखि नै नमूना विद्यालयको रूपमा स्थापित थियो। विद्यालयको नाम लिनुपर्दा प्रवेशिका परीक्षामा बोर्ड फस्टदेखि टप टेनसम्म सधैं हाक्दै अगाडि बढेको इतिहास कसैले बिर्सन सक्दैन।

इतिहास बोकेको विद्यालय कालान्तरमा झण्डै १५० विद्यार्थी समित भई धरासायी बन्न खोजेको थियो।

विद्यालयको गौरवतालाई कायम गर्न प्रधानाध्यापक लाक्पा शेर्पाले प्रधानाध्यापकको रूपमा प्रवेशसँगै जीवित पारेको र हाल

१३०० विद्यार्थी अध्यापन गर्ने केन्द्रको रूपमा स्थापित गरेको छ।

प्रधानाध्यापक लाक्पा शेर्पाले विद्यालयको ऐतिहासिक गरिमामय दीपलाई कायम गर्न २०६२ सालदेखि यो विद्यालय सार्वजनिक शैक्षिक गुठीमा दर्ता भई कार्यरत रहेको बताउनुभयो।

हालैको निर्णयले विद्यालयको उच्च प्रगतिमा थप सेवा गर्ने हौसला मिलेको बताउँदै त्रिविका उपकुलपति, रजिस्टार, रेक्टर र डिन र विद्यालय व्यवस्थापन र अभिभावक, विद्यार्थीको हितमा सधैं समर्पित रहने बताउनुभयो।

भारत र चीनले व्यापारका लागि नेपाली भूमि लिपुलेक नाका प्रयोग गर्ने समझदारी गरे। आफ्नो भूमि प्रयोग गर्ने दुई देशबीचको समझदारी नेपाललाई पत्तै भएन। समझदारी भएको लामो समयपछि भारतले वेभसाइटमा राखेपछि मात्र नेपालले थाहा पायो। त्यसपछि विभिन्न किसिमका बहस सतहमा आएका छन्। संसदीय समिति 'अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा श्रम' ले चासो राखे पनि यसबारे सरकारको आधिकारिक धारणा अझै आएको छैन।

कहाँ पर्छ लिपुलेक ?

दाचुला जिल्लाको व्यास गाउँ विकास समितिमा लिपुलेक भञ्ज्याङ पर्छ। यो चीनतर्फ जाने नाका हो। लिपुलेक नेपालको पूर्ण सम्प्रभुता भएको भूमि हो। यो भारतको पनि होइन र चीनको पनि होइन। यो त चीन जाने नाका मात्र हो। भारतले नेपालको नाका भनेर बिर्सको भए पनि चीनले किन बिर्स्यो भन्ने कुरा चाखलाग्दो छ।

लिपुलेकको ऐतिहासिक पाटो

लिपुलेकमात्र होइन, त्योभन्दा दश किलोमिटर पश्चिमको कालापानी जहाँ अहिले भारतीय फौज छ। त्यो पनि नेपालकै हो। लिपुलेकभन्दा ५३ किलोमिटर पश्चिम लिम्पियाधुरासम्मको भू-भाग नेपालकै हो। सन् १८१६ मा नेपाल र ब्रिटिस इन्डियाबीच भएको सुगौली सन्धिले नेपालको पश्चिमी सिमाना कालीनदी भनेको छ। सुगौली सन्धि ताकाका दस्तावेज अध्ययन गर्दा लिम्पियाधुराबाट निस्केको नदी कालीनदी भनेर लेखिएको छ। लिम्पियाधुराभन्दा पूर्वतर्फ कालापानी र लिपुलेक मात्र होइन, कुटी, नावी गुन्जीजस्ता ठाउँ बस्ती पनि नेपालको ठहर्छ। तर विडम्बना भारत र चीनबीच १९६२ मा सीमा युद्ध हुँदा चिनियाँहरूले युद्धमा विजय हासिल गरे। अनि भारतीयहरूले

पाँगामा.....

थिए।

शिविरको आरम्भमा नेपाल मजदुर किसान पार्टी काठमाडौं जिल्ला समितिका अध्यक्ष नारायण महर्जनले क्युवाली चिकित्सकहरूलाई खादा ओढाएर स्वागत गर्नुभएको थियो।

क्युवाली चिकित्सकहरूलाई स्वागत गर्दै क्युवा एक्कबद्धता समिति नेपालका अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाईंले संकटमा परेको संसारभरका जनतालाई सहयोग गर्ने क्युवाली चिकित्सकहरू सयौं माइल टाढा नेपाल आएर नेपाली जनताको सेवा गरिरहेको बताउनुभयो।

जनसेवा उच्च माविका

केही भाग गुमाए। चिनियाँले त्यहाँ कब्जा गरे। कालापानी, लिपुलेक निकै ऐतिहासिक स्थान हो। लिपुलेक भञ्ज्याङबाट चिनियाँ सेना अगाडि बढ्यो भने भारतीयले गोली बर्साएर त्यहीँबाट फिर्ता पठाउन सक्ने भएकाले भारतीयहरूले त्यहीँ अड्डा जमाए। र अहिलेसम्म पनि अड्डा जमाएर बसिरहेका छन्। अहिले त कालापानीमा सातवटा अण्डरग्राउन्ड बङ्करहरू बनाइएको छ। तीनवटा प्रशासकीय भवनहरू बनाइएको छ। सञ्चारका माध्यमहरू पनि सिर्जना गरिएको छ।

नेपालको कूटनीतिक असफलता

नेपालको भूमि जान्दाजान्दै भारत र चीनले व्यापारका लागि त्यहीँ नाका खोल्ने सहमति गरे। एउटा सार्वभौम मुलुक नेपालको भूमिबारे सम्बन्धित मुलकलाई जानकारी नै नदिई उत्तर र दक्षिणका छिमेकीले कसरी निर्णय गरे त? यसमा नेपालको कूटनीति फितलो भएका कारण चीनले पनि बिर्सँ भारत र चीनबीच

नेपालको सम्प्रभुता भएको लिपुलेक भञ्ज्याङबाट व्यापार गर्ने समझदारी भएको हुनुपर्छ। अहिले यही देखियो। भारतका पदाधिकारीहरूले पनि कालापानीसम्म पनि विवादित क्षेत्र हो। दुवै देशबीच समझदारी गरेर समस्या समाधान गर्नुपर्छ भन्दै आएका छन्। अहिलेका भारतका प्रधानमन्त्रीले गत भदौमा नेपालको भ्रमण गर्दा नेपाल र भारतका प्रधानमन्त्रीले संयुक्त वक्तव्य जारी गरे। त्यसमा कालापानी र सुस्ताको बारेमा दुवै देशका परराष्ट्र सचिवहरूले तल्लो तहबाट प्राविधिकको सहयोग लिएर काम गर्ने भनेर निर्देशन दिइएको छ।

यसदेखि बाहेक भारतका तत्कालीन प्रधानमन्त्री आइके गुजरालले नेपाल भ्रमण गर्दा सञ्चारकर्मीले कालापानीबारे सोधेका थिए। त्यसबेला उनले नेपाल इण्डिया ज्वाइन्ट टेक्निकल लेवल वाउन्ड्री कमिटीले यस

प्रधानाध्यापक नन्दकुमारी महर्जनले आफ्नो विद्यालयमा स्वास्थ्य शिविर आयोजना भएकोमा हर्ष व्यक्त गर्दै क्युवाली स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई स्वागत गर्नुभयो।

स्वास्थ्य शिविर भिगु तिवः, शुभसेवा, जाखाः, सिष्टमेटिक, शंखापुर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. र माइक्रोटेक एम एण्ड ई प्रा. लि.को सहआयोजनामा सम्पन्न भएको थियो।

कीर्तिपुरको.....

पाऱ्यो। चर्केका घर भत्काउन थालियो भने भत्केका घरको माटो फाल्न थालियो। माटो फाल्ने क्रममा कीर्तिपुर प्रहरी वृत्तको

सम्बन्धमा काम गरिरहेको छ। यदि त्यो संयुक्त कमिटीले कालापानी नेपालको भन्छ भने कालापानीबाट भारतीय फौज तुरुन्त हटाइने छ भनेका थिए। यसैगरी राष्ट्रपति प्रणव मुखर्जी विदेशमन्त्री भएका बेला नेपाल आउँदा पनि कालापानी र सुस्ता सम्बन्धमा दुई देशबीच मित्रतापूर्ण तरिकाले छलफल गरेर समस्या सुल्झाइने छ भनेका थिए। यस्तो भनिएकोमा हालका भारतीय प्रधानमन्त्रीले नेपालको भूमि अतिक्रमण गरेर भारतीय फौज बसिरहेको ठाउँबाट चीन र भारतको व्यापार वृद्धि गर्ने भन्ने कुरा नेपालका लागि धेरै संवेदनशील कुरा हो। चीनले पनि कालापानीको बारेमा नजानेको छैन। नेपालका लागि चिनियाँ दूतावासले पनि दश वर्षजति अगाडि कालापानी, भारत र नेपालको विवादित क्षेत्र हो भनेको कुरा चीनलाई राम्ररी जानकारी छ।

दुईपक्षीय वार्ता गरेर समस्या समाधान गर्नुपर्छ भनेर चीनले सूचना नै जारी गरेको थियो। यस्तै गरेर ५६ सालमा नेपालका लागि चिनियाँ राजदूत मिस्टल योडले काठमाडौंमा आयोजित एक कार्यक्रममा भनेका थिए- 'सन् १९६१/६२ मा नेपाल र चीनको बीचमा सीमाङ्कन भयो। त्यो सीमाङ्कन हुँदा कालापानी नेपालकै हो। यद्यपि त्यसबेला पुराना नापी, दस्तावेजको व्यवस्था गरिएको हुनाले नेपालको पश्चिम सीमा लिम्पियाधुरा हो भनेका थिए। यो कुरालाई बिर्सँ चीनले पनि भारतसँग सम्झौता गर्‍यो। यी सबै काम हुनु तर कार्यान्वयन नहुनुमा नेपालको कूटनीति नै फितलो भन्दा अन्यथा नहोला।

राजदूतले गन्धै पाएनन्

भारतबाट प्रधानमन्त्री चीन भ्रमणमा जाँदैछन् भने हाम्रा दिल्लीका राजदूतले किन चासो राखेनन्। नेपालसम्बन्धी कुनै वार्ता हुन्छ कि, केही सन्धिसम्झौता हुन्छ कि भनेर किन चासो राखिएन? चाहे त्यो सिमानाको कुरा होस्। चाहे व्यापार वाणिज्यको। नेपालमा भूकम्प आएको छ।

अगाडि सहिद प्रतिमा स्थल जसलाई मभी पुखु (अशुद्ध पोखरी) मा अचेल कीर्तिपुरवासी जसको घर भत्काइएको छ माटो फाल्ने ठाउँ बनेको छ।

त्यो पोखरीमा पानी भरिने? माटोले पुरिने? या फोहोर फालिने? प्रश्न गर्‍यो भने पानीले भरिन पाए हुन्थ्यो भन्ने जवाफ पक्कै आउँथ्यो होला।

यो स्तम्भकार आइतबार त्यहाँ पुग्दा माटो फालेको दृश्य कैद गर्दै स्थानीयसँग गफ गर्दा, पानीनै भरनुपर्छ, पानी नभर्ने हो भने फोहोर फाल्न पाइँदैन तर माटोले पुरिएर खुला ठाउँ बनाउन पाउनुपर्दछ भन्नुहुन्छ।

भूकम्पको बारेमा दुई देश मिलेर सहयोग गर्ने कुरा हुन्छ कि भन्ने कुरा मात्र होइन, मोदी चीन जाँदा के कुरा हुँदै छ भन्ने कुरो दिल्लीमा भएको हाम्रो नेपाली राजदूतले गन्ध पाउनुपर्ने हो। त्यो पाएनन्। त्यस्तै चीनको राजधानी बेइजिङमा नेपाली दूतावास र राजदूत पनि छन्। उनले पनि त केही चाल पाउनुपर्ने हो। त्यो कूटनीतिक क्षमता उनले पनि राख्न सकेनन्। बाहिर मानिसले चाल नपाएका कुराहरू जानकारी लिने र दिने कुरा नै कूटनीति हो। हाम्रो नेपालको दूतावासले गन्धसमेत चाल पाउन सकेनन्। यसलाई कूटनीतिक सफलता भन्ने कि असफलता? भारतीय वेभसाइटमा राखेपछि बल्ल हल्लाखल्ला भयो। यसमा हाम्रो नै कमजोरी देखियो।

अब गर्ने के ?

हाम्रो सम्प्रभुताको निमित्त त्यो खारेज गर्नुपर्छ। तर चीन र भारत विश्वको ठूला देश हुन्। चीनले विश्वलाई आर्थिक रूपमा गाँजिसकेको छ। अब चीनलाई पनि विश्वको शक्तिशाली बन्न भारतको सहारा चाहिएको छ। भारत पनि ठूलो प्रजातान्त्रिक देश हो। त्यस्तो अवस्थामा उनीहरूले आफ्नो बेइजिङति हुने सम्झौता खारेज गर्ला कि नगर्ला? यो मननीय कुरा हो। यदि मानेनन् भने हामीलाई पनि सहभागी गरियो भने बेस हुन्छ होला।

भारत र चीन नेपालका मित्र हुन्। नेपाल पनि ती दुवै देशको मित्र भएको हुनाले अब चीन र भारत मात्र होइन, नेपाललाई पनि सहभागी गराएर व्यापार वाणिज्यको कुरा गरियोस् भन्ने माग गर्नुपर्छ। नेपाललाई पनि फाइदा होस्। नेपालमा भएका कच्चापदार्थ सस्तो भाडामा पुग्न सकोस् र सस्तो मूल्यमा सामान ल्याउन सकियोस् भन्ने हिसाबले सोच्नुपर्छ। कूटनीतिक चालबाजी अपनाएर, दुवै देशलाई सम्झाएर, अनुरोध गरेर नेपाल पनि सहभागी भएर व्यापारमा लाग्नुपर्छ।

त्यही लगायत सार्वजनिक स्थलमा फोहोर फाल्न थालेपछि नेपाले सूचना प्रकाशित गरी सार्वजनिक स्थल पोखरीमा फोहोर फालेमा कारवाही गर्ने भनेका छन्।

नपाको सूचना पढेपनि पीडितले माटो फाल्ने काम रोकिएको छैन। सूचनालाई धोती र टोपी बनाएको अवस्था छ।

पोखरी संरक्षण गर्ने हो भने नेपाले सूचनाको साथै स्थानीयसँग तुरुन्त छलफल गरी रोक्ने प्रक्रिया अगाडि बढाउनुपर्दछ। नत्र यस्ता सार्वजनिक पर्तिजग्गा र ऐतिहासिक पोखरीहरू नष्ट हुँदै जाने छन्।

पुरुषोत्तम महात्म्य र मच्छेनारायण

मच्छेगाउँ

नेपालको राजधानी काठमाडौँ जिल्लाको दक्षिण भेग कीर्तिपुरबाट करिब ४ किलोमिटर रहेको करिब ४००० फिट उचाईमा भष्मासुर डाँडाको फेदीमा एउटा मच्छेगाउँ नाउँको बस्ती छ। भगवान नारायणले लिनु भएको दश अवतार मध्ये पहिलो मच्छे अवतारको मूर्ति रहेको मच्छे कुण्ड सहितको मच्छेनारायणको मन्दिर त्यसै ठाउँमा भएकोले त्यस ठाउँको नाउँ मच्छेगाउँ रहन गएको छ।

मत्स्य अवतार

मानव सभ्यताको विकासको निमित्त तयार भएको नीति नियमको रूपमा परिचित धार्मिक शास्त्र वेदलाई संसारकै सबैभन्दा उत्कृष्ट र पुरानो अभिलेख मानिन्छ। संसारको सृष्टि गर्ने क्रममा ब्रम्हाजीले सबै खालको प्राणी सृष्टि गरेकोमा त्यसलाई नै नास गर्ने उद्देश्यले हेग्निप दानवले वेदलाई छुली हरण गरी पाताल लोकमा लगी लुकाइ राखेकोले पाताल जहाँ पानीले भरेको ठाउँमा जान भगवान विष्णुले मत्स्य अवतार धारण गरी हेग्निप दानवलाई मारेर संसारको सृष्टिलाई उद्धार गर्न वेदलाई ल्याइदिएको कुरा मत्स्य पुरान र नेपाल महात्म्यमा उल्लेख भएको पाइन्छ। यसैलाई हामी मच्छेनारायणको रूपमा पुज्दछौँ।

मत्स्य कुण्ड

तत्कालीन राजा सत्यव्रतले सन्ध्या र पाठ, दर्पण गर्ने बेलामा अञ्जलीमा सानो माछा आएको र पानी मै राख्न खोज्दा मलाई पानीमा नराख्नु ठूलो माछाले खाइदिन्छ भन्दा आफ्नो कमण्डलुमा राखी पाल्दा विष्णु भगवानबाट शंख, चक्र, गद्दा, पद्म लिइ तलका आधा माछा र माथिको भागमा विष्णुको स्वरूप दर्शन गराएकोले यो नै भगवान विष्णुको प्रथम मत्स्य नारायणको अवतार हुन गयो। त्यसको लागि खनेको कुवा नै

मत्स्य कुण्ड भएको मानि आएका छन्। यहाँ मत्स्य कुण्ड, ज्ञान कुण्ड, सुवर्ण धारा र अन्य स-साना कुण्डहरू रहेका छन्। यसै कुण्डका पानीले मच्छेगाउँ बासीले पानी पाइरहेका थिए। हाल आएर यहाँ पानी सुकी गएकोले पानीको समस्या भइरहेको छ। पहिले यी कुण्डहरूको पानीलाई सर्व औषधी र अमृत मानिन्थ्यो। जुन औषधी गर्नको लागि यी कुण्डबाट जल लिएर गएको र पेट फुल्ने र फाडाबान्ता हुने बेलामा मन्दिर पछाडिको कुण्डमा गई नबोलिकन तीन अञ्जली पानी पिएमा सम्पूर्ण रोग निको हुने किंबदन्ती थियो।

मन्दिर

स्थानीयबासीको भनाई र शिलापत्र अनुसार लिच्छवी कालमा मानदेवले मन्दिर र पोखरीको निर्माण गर्नु भएको प्रमाण पुरातत्व विभागमा अभिलेख भएको र यस मन्दिरको प्रस्तर मूर्तिलाई पनि प्राचीन मूर्तिहरूमा कलात्मक शैलीमा प्रस्तुत गर्ने सोही समयमा प्रयास भएको देखिन्छ। यसबाट सोही समयको मौलिकता फल्केको पाइन्छ। यस मन्दिरको उत्पत्तिको सम्बन्धमा यस्तो किंबदन्ती छ कि परापूर्वकालमा यस मन्दिरको आमनेसामने एक महा मानव बस्दथे। त्यहाँ एक रात ठूलो आवाज सुनी हेर्न जाँदा योगी रूप धारण गरेका महापुरुषले “यस कुण्डमा प्रथम उत्पत्ति भएको छु माछाको मुखबाट निस्केको शिलारूपी यही कुण्डमा हुनेछु संरक्षण गरी राख” भनी अन्तरध्यान भएपछि सो आकृतिलाई कुटीमा लगी पूर्णस्नान गराई जल चढाएर अर्ध दिन थालेछन् पछि पुनः प्रकट भई “हेर बालक तिमीो ध्यान हरिनाथमा छ म नरभञ्ज गर्न आएको होइन नर भनेको मानव, हरि भनेको भक्ति र नाथ भनेको प्रभु हो” तिमीो भक्ति प्रभुमा छ तिमीो नाम हरिनाथ र तिमी बसेको ठाउँ नरहरिपुर हो भनी अन्तरध्यान भएछन्। त्यसैले मत्स्य गाउँको पुरानो नाउँ

नरहरिपुर रहेको मानिन्छ। स्कन्धपुराण हिम्बत्स खण्डको नेपाल महात्म्य अनुसार विष्णु तिर्थको मिन चक्र भन्ने उल्लेखित एउटा सानो तलाउको बीचमा सत्रौँ शताब्दीका राजा श्री निवास मल्लको समयमा निर्माण गरिएको गुम्बज शैलीको एक सानो मन्दिर भित्र प्रस्तर कलाको सुन्दर नमुनाको आभूषण र चार भुजामा शंख, चक्र, गद्दा र पद्म धारण गरेको साथै शरीरमा छर्कें जैन र बुद्धादार धोती पहिरिएको चमत्कार भगवान नारायणका शिलामूर्ति निकै आकर्षक रूपमा देखिन्छ। मन्दिरको वरपर गणेश, सरस्वती, महादेव र हनुमानका मूर्तिहरू पनि छन्। मन्दिरको अगाडि

विष्णु वाहन गरुडको मूर्ति, एक जोर सिंह मूर्ति र बसाहाहरू रहेका छन्। त्यहाँ धर्म स्तम्भ, गौमुखी शंख, पञ्च मुख शिवालङ्ग, आदिले यस क्षेत्रलाई विशेष प्रतिस्था बढाएको छ। मन्दिरको वरिपरी हिड्न सकिने दुङ्गा बिछाइएको छ। वरिपरि मत्स्य कुण्ड, ज्ञान कुण्ड र सुवर्ण धारा नामक तीन वटा कुण्डहरू छन्। यस मन्दिरको दक्षिण तर्फ रहेका १४ वटा कलात्मक दुङ्गा धाराहरूबाट आउने पानीले यस कुण्डलाई आकर्षक बनाएको छ। कुण्डको पानीको सम्बन्धमा आश्चर्य

लागदो कुरा के छ भने पानी वर्षा याममा सुक्दै जाने र हिउँद लागेपछि १४ वटै धाराबाट पानी बग्ने गर्दछ भनिन्छ। यस सम्बन्धमा किंबदन्ती यस्तो पाइन्छ कि शेष नारायण र मत्स्य नारायण चम्पादेवीसँग पानी माग्न जाँदा पहेंलो फूल जसले दिन्छ उसैलाई पानी दिने वचन दिएपछि शेष नारायणले चलाखी गरी जंगलको कुनै फूल दिई पानी लिएछन्। मत्स्य नारायण पहेंलो फूल लिई जाँदा शेष नारायणलाई दिईसकेकोले यसबारे विवाद पर्न गई अब उप्रान्त नाग पञ्चमी देखि श्रीपञ्चमीसम्म मत्स्य नारायणलाई र श्रीपञ्चमी देखि नाग पञ्चमीसम्म शेष नारायणलाई भनी

भागवण्डा गरी दिएकाले यस्तो हुन गएको हो भनिन्छ। यो मत्स्य नारायण एक रमणीय सुन्दर पोखरीमा शुद्ध तरिकाबाट अवस्थित छ। यो ऐतिहासिक पौराणिक महत्व भएको क्षेत्र भएकोले गुठी संस्थान र पुरातत्व विभागको सहयोगबाट क्षेत्र विकास कोषले २०६३ सालतिर कलात्मक बुट्टा भएको काठको ढोका र टायल भएको ठाउँमा तामाको छाना हाली मन्दिर वरीपरि कलात्मक ढंगले पर्खाल निर्माण भएको छ। त्यसलाई विभिन्न समूह र पुजारी समेतले संरक्षण गर्दै

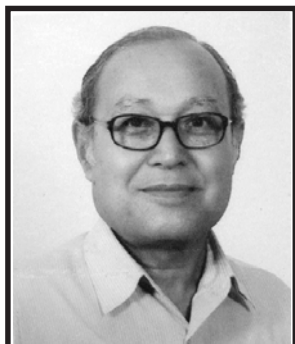
आइरहेका छन्।

पुरुषोत्तम मास

चन्द्रमान अनुसार ३ वर्षमा १ महिना अधिक मास हुन्छ यसलाई मलमास भनिन्छ। मलमास भनि ठूलो पाठपुजा आदि गर्न नहुने भइरहेको थियो। मलमासले भगवान हरि समक्ष गई हरेक पक्ष महिना, दिन रातको आफ्नो स्वामी भई खुसी छन्। मलमासको कुनै कोही नभएकोले शुभ कार्य गरेमा पाप लाग्छ भनी अनादर गरेकोले मेरो अन्त गर्नु पत्र्यो भनी भगवानको अगाडि लम्पसार परेपछि उठाइ श्री कृष्ण समक्ष जाउ भनी पठाइ श्री कृष्ण भगवानले यो मलमासलाई म आफै जस्तो गुण, पराक्रम, ऐश्वर्य, कीर्तिले ठूलो गराइ भक्तहरूलाई बर दिने शक्ति र गुणले संसारमा म पुरुषोत्तम नामले प्रसिद्ध भए जस्तै तिमी पनि यिनै गुणहरूले पुरुषोत्तम नामले नै प्रसिद्ध हुनेछौ। म सँग रहेका सबै गुण तिमीलाई दिए। जुन पुरुषोत्तम नामले वेद र लोकमा पनि प्रख्यात हुन्छ। अब मलमासले भन्दा पुरुषोत्तम भन्ने नामले पुकारिन्छ। यो मासमा पुजा गर्नेहरूका सबै पाप, दुस्कर्म्महरू नास हुनेछन् र फल प्राप्ति पनि हुनेछन् भनी मलमासलाई पुरुषोत्तम बनाई यो महिनामा पुजा गर्ने गराइदिएछन्। त्यसैले हामी पुरुषोत्तम महिनामा नारायण पुरुषोत्तमको पुजा गर्ने गर्दछौ।

पुजा

द्वारपर युगका ख्याति प्राप्त ग्वालाहरूको पालादेखि यस मत्स्य नारायण क्षेत्रमा नृत्य पुजाआजा गर्ने चलन चल्दै आएको मानिन्छ। श्री ३ जंगबहादुरले विहान साँझ नित्य पुजा र आरती, सहनाइ बजाउने, सरसफाइ आदि गर्नको लागि वि.सं. १९७१ सालमा केशरराज विष्टलाई पुजा संचालन गर्न जिम्मा दिएको र मत्स्य

◆ अर्जुन महर्जन
कीनपा-९, सहिदपथ

नारायण नामक गुठीबाट ४० रोपनी जग्गा इन्द्रबहादुर विष्टबाट गुठी संस्थानमा हस्तांतरण भएकोले गुठीबाट आएको आयस्ताले सम्पूर्ण कार्य गर्नुपरेको हुनाले हाल आएर कठिनाइ भइरहेको बुझिन्छ। यस क्षेत्रमा नित्य पुजाका साथै कृष्णाअष्टमी र रामनवमीमा रातभर मन्दिर खुल्ला रहने र जागराम बसी बत्ती बाल्ने पनि हुँदै आइरहेको र यसको मेला वैशाख, असार, कार्तिक, माघ ४ महिना र कृष्णपक्ष द्वादशीमा मेला भदै आइरहेकोमा श्री ३ जंगबहादुरबाट बक्सार्ई अधिकमास पुरुषोत्तम महिना भरी विशेष मेला चलाउँदै आएबाट हालसम्म देश परदेशका समेतले भव्यताका साथ मेला भरी पुजाआजा गरी आएका छन्। यस्तो हाम्रो संस्कृति र परम्परा रहेको सम्पदालाई हामीले संरक्षण गर्न नसकी हाल आएर मेला भने मन्दिर परिसरमै कुण्डबाट पानी नआउने कारणले भक्तहरूलाई साह्रै अप्ठ्यारो परिरहेकोले सम्बन्धित सबैले आवश्यक व्यवस्था गरी संरक्षण गर्न तर्फ लाग्नु अति जरुरी भैसकेको छ। भगवान पुरुषोत्तम मत्स्य नारायणबाट व्यवस्थापकहरूमा सद्बुद्धि प्रदान गरिदिनु भई हाम्रो संस्कृति, हाम्रो परम्परा र सम्पदालाई संरक्षण गर्न सकुन। नमो नारायण !

जनआन्दोलनको मर्मअनुसार संविधान बन्नुपर्ने

नेपालको राजनीतिमा सर्वोच्च अदालतबाट अन्तरिम संविधानको एउटै धारामा दुई थरी व्याख्या भएको चर्चा छ। अन्तरिम संविधानको भाग १७ वा राज्यको ढाँचा र स्थानीय स्वायत्त शासनको धारा १३८ को राज्यको अग्रगामी पुनःसंरचनाको उपदफा (३) मा “राज्यको पुनःसंरचना तथा सङ्घीय शासन प्रणालीपछि को स्वरूपसम्बन्धी विषयको अन्तिम टुङ्गो संविधानसभाले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ” उल्लेख छ। यसबारे २०६३ सालमा प्रधानन्यायाधीश केदारप्रसाद गिरीले यो धारालाई नितान्त राजनीतिक भएको व्याख्या गरेका थिए। गएको शुक्रबार सर्वोच्चका न्यायाधीश गिरिशचन्द्र लालले सो धारालाई यसरी व्याख्या गरे- “भइरहेको संवैधानिक व्यवस्थाविपरीत संविधान बनाउने चेष्टा भए आउने संविधानसमेत विवादास्पद हुने, राष्ट्रको शान्ति व्यवस्थामा खलल पुग्नसक्ने र अर्को द्वन्द्व निम्त्याउने आशङ्कासमेत हुनसक्दछ। त्यस्तो प्रक्रियाबाट राज्यलाई अपूरणीय क्षति हुनसक्ने हुँदा संविधानको धारा १३८ को व्यवस्थाविपरीत कुनै कार्य नहोस् भनी अर्को आदेश नभएसम्म

अन्तरिम आदेश जारी गरिएको छ।”

अ न त र म संविधानअनुसार संविधानको अन्तिम व्याख्या गर्ने अधिकार सर्वोच्च अदालतमा निहित छ। तर संविधानको एउटै धारामा सर्वोच्च अदालतले दुई थरी व्याख्या गरेको हुँदा अन्योल उत्पन्न भएको छ। संविधान देशको राजनीतिक, आर्थिक र सामाजिक दस्तावेज पनि हो। संविधानमा लेखिएबमोजिम नै देशको राजनीतिक, आर्थिक र सामाजिक बन्दोबस्त हुन्छ। २०१९ सालको संविधानमा राजनीतिक दल वा दलगत राजनीतिक उद्देश्यले प्रेरित भएको सङ्गठन, सङ्घ र संस्था खोल्न, खोलाउन वा चलाउन नपाइने व्यवस्था थियो। २०४७ सालको संविधानको भाग १७ मा राजनीतिक सङ्गठनहरूको व्यवस्था पुनः गरियो। २०६३ को अन्तरिम संविधानमा गणतन्त्रसहितको राजनीतिक दलको व्यवस्था गरिएको छ। संविधानसभाबाट बन्ने संविधानमा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको विषय छ। २४० वर्षसम्म गद्दीनसीन राजतन्त्र नेपालमा रह्यो। गणतन्त्रको घोषणापछि धेरै स्थान जितेका केही दलका नेताहरू निर्वाचित राजाको

◆ प्रज्ज्वल

रूपमा देखापरे अर्थात् राजनीतिक बन्दोबस्तमा सारभूत परिवर्तन भएन। राजनीतिक क्षेत्रमा सारभूत परिवर्तन नभएपछि आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रमा परिवर्तनको अपेक्षा गर्न सकिँदैन। नेपालमा अन्तरिम संविधान २०६३ सम्म यसै भयो। नेपाल र इथोपियामा २०४६ सालमा सँगै बहुदलीय व्यवस्था पुनःस्थापना भएको थियो। इथोपियाको सरकारले जनताको शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीलाई प्राथमिकतामा राख्यो। आज त्यो देश नेपालभन्दा अगाडि बढ्यो। नेपालमा नेका, एमाले, एमाओवादी संविधानको प्रस्तावनामा जनआन्दोलन, सशस्त्र सङ्घर्ष, मधेस आन्दोलन र जनजाति आन्दोलनबाट शक्ति प्राप्त गरी संविधानसभाबाट संविधान घोषणा गरेको उल्लेख गर्न चाहन्छन् तर आन्दोलनमा सहभागी जनताको हितमा उच्च मावि शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क, विश्वविद्यालय शिक्षा निःशुल्क, स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क, स्वदेशमा रोजगारीको बन्दोबस्त, रोजगारी नभएसम्म बेरोजगारी भत्ताजस्ता विषय नागरिकको मौलिक हकमा उल्लेख गर्न चाहेका छैनन्। ती पार्टीहरू मौलिक हकका

उल्लेखित विषय कानूनबमोजिम गर्ने र दुई वर्षभित्र कानून बनाएर बन्दोबस्त गर्न पनि नसक्ने तर्क गर्दैछन्। जनताको हितमा संविधान बनाउन नसक्ने भए ती दलहरूले संविधानको प्रस्तावनामा जनआन्दोलन, सशस्त्र सङ्घर्ष र मधेस आन्दोलनको बखान किन गर्नु आवश्यक भयो ? कतिपय देशमा संसदको सर्वोच्चता संविधानमै उल्लेख गरिएको हुन्छ। नेपालका अदालतहरू भ्रष्टाचारबाट मुक्त नभएको जनगुनासो पुरानो हो। सर्वोच्च अदालतका प्रधानन्यायाधीश र न्यायाधीशहरूको नियुक्ति र सार्वजनिक सुनुवाइमा समेत भ्रष्टाचार भएको समाचार प्रकाशित भयो। जर्मनीमा रहेको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसनलले नेपाल विश्वमै भ्रष्टाचारी मुलुकमध्येमा पर्ने प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्‍यो। यसकारण नेपालमा सर्वोच्च अदालतको जिम्मामा संविधान व्याख्या गर्ने अन्तिम अधिकार दिनु उचित हुँदैन। जनताका प्रतिनिधिहरू भएको संसदकै सर्वोच्चता कायम गर्नु आवश्यक छ। नेपाली जनतालाई सरकारमा गएका पार्टीहरूले धोका

दिँदै आएका हुन्। चुनावमा मीठा आश्वासन दिएपछि नेपाली जनता पुरानै पार्टीहरूलाई मत दिन्छन्। यसकारण ती पार्टीका नेताहरू भन्छन्- “नेपाली जनता हामीलाई मत दिन बाध्य छन्। जनताले हामीलाई मत दिनुको अर्थ हामीले हरेर संविधान बनाउने हो।” यसकारण ती पार्टीहरू नयाँ संविधानमा नेपालको क्षेत्रफल १,४७,१८१ वर्ग किलोमिटर उल्लेख गर्न मान्दैनन्। के ती पार्टीलाई मत दिएका जनताले आफ्नो देशको क्षेत्रफल पनि संविधानमा उल्लेख गराउन नचाहेका हुन् त ? निश्चय नै होइन। नयाँ संविधानमा नागरिकता पनि खुकूलो अर्थात् विदेशीले सजिलै नेपाली नागरिकता पाउने व्यवस्था राखिदै छ। वास्तवमा नेपालीले विदेशीसँग विवाह गर्न नपाउने व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ। नेपालको तीनतिर खुला सिमाना भएको कारण पनि कम्तीमा सरकारी सेवामा रहेका नेपालीले विदेशीसँग विवाह गर्न नपाउने व्यवस्था आवश्यक छ। राजनीति, विज्ञान प्रविधि, साहित्य आदि क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान गरेकालाई मानार्थ नागरिकता दिने व्यवस्थाबाहेक नेपालीसँग विवाह

गरेका विदेशीलाई नेपाली नागरिकता दिने देशलाई नवउपनिवेश बनाउने हो। संविधानसभाको चुनाव सङ्घीय प्रदेश बनाउने नाउँमा देशमा आत्मनिर्णयको अधिकारसहित एक वा दुई मधेस र हिमाल-पहाडमा जाति, भाषा, क्षेत्रको आधारमा प्रदेश बनाउने होइन। नेपालको भूगोल र प्राकृतिक स्रोत साधनलाई सम्बोधन हुने गरी प्रत्येक प्रदेशमा हिमाल, पहाड र तराई भूभाग समावेश चौध प्रदेशले देशको एकता र भौगोलिक अखण्डतालाई कायम गर्नेछ। प्रदेशमा जनमतसङ्ग्रहको व्यवस्थाले संविधान घोषणा भएको भोलिपल्टदेखि देश विखण्डनको गतिविधि सुरु हुनेछ। प्रदेशको नाममा जिल्ला संरचना हटाउनु पनि देश र जनताको हितमा हुनेछैन। संविधान मसौदा समितिको कार्यदलमा संविधानलाई अन्तिम रूप दिने काम भइरहेको छ। उल्लेखित विषयलाई ध्यानमा राखी संविधान मसौदा हुनु आवश्यक छ। मसौदा समिति र सिङ्गो संविधानसभाको पनि उल्लेखित विषयमा ध्यान जानुपर्दछ। २०७२ असार ७

Hearty Congratulations

To the S.L.C. Graduates-2071 B.S. for their glorious success with

41 Distinctions & remaining 71 1st Divisions.

May You all reach the zenith of success in the years to come, we wish you all !

Nischal Kafle
89.63%

Sawan Mehta
89.25%

Kumar Mahat
88.50%

Amit Raj Dahal
87.13%

Chetan Joshi
86.50%

Nishma Kharel
86.25%

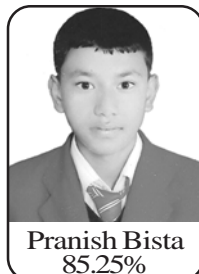
Lajana Maharjan
86.13%

Aashka Shrestha
85.88%

Prashant Shrestha
85.38%

Pranish Bista
85.25%

Srijana Bhandari
85.13%

Bibek Maharjan
85.00%

Prabigya Dahal
85.63%

Aashish Basnyat
84.25%

Suresh B. Shahi
84.13%

Ramesh Kr. Dahal
83.75%

Bimal Thapa
83.38%

Palisha Manadhar
83.38%

Ankita Sharma
83.25%

Kritisha Maharjan
83.25%

Sajamit M. Tandukar
83.38%

Aashish Shrestha
82.63%

Anup Maharjan
82.50%

Rajani Khadka
82.50%

Priyanka Shrestha
82.00%

Ashesh Maharjan
81.75%

Hem Raj Joshi
81.75%

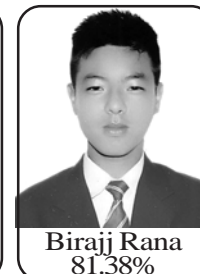
Abhishek Maharjan
81.63%

Santosh Paudel
81.63%

Nishana Dhakal
81.50%

Biraj Rana
81.38%

Pujan Shrestha
81.38%

Shirisha Maharjan
80.88%

Martina Maharjan
80.75%

Rajan G.C.
80.75%

Delwis Darshandhari
80.38%

Jay Prakash Upadhyay
81.38%

Barsha Bohara
80.25%

Elisha Ghimire
80.25%

Avash Shrestha
80.00%

Shuvam Suwal
80.00%

First Division

Amrita Khadgi (79.88%)
Isha Shakya (79.88%)
Subarna Dhital (79.75%)
Prabin Thapa Magar (79.63%)
Sanjeev Basnet (79.50%)
Nirajan Shahi (79.25%)
Hardik Malakar (79.13%)
Ashap Sewa (78.75%)
Shweta Khadgi (78.63%)
Garima Subedi (78.50%)
Krishna Kiran Dhakal (78.50%)
Aliza Shrestha (78.25%)
Manish Nepali (78.25%)
Nilesh Maharjan (78.25%)
Sharan Bikram Shah (78.13%)
Asmita Rijal (78.00%)
Biprasha Maharjan (78.00%)
Shreya Baral (77.88%)

Arjun Mahara (77.63%)
Himanchal G.C. (77.63%)
Kareena Magar (77.63%)
Sayara Maharjan (77.38%)
Pratik Karki (76.88%)
Nimesh Dangol (76.75%)
Aakrity Upadhyay (76.63%)
Abhijeet Maharjan (76.38%)
Biken Shrestha (76.38%)
Manij Shrestha (76.38%)
Diprish Muni Bajracharya (76.25%)
Salon Maharjan (76.13%)
Subin Lama (75.88%)
Yaman Tamang (75.88%)
Anisha Mandal (75.75%)
Anup Jung Thapa (75.50%)
Himal Baskota (75.50%)
Nabin Bhandari (75.50%)

Rohan Pradhan (75.50%)
Saurav Chalise (75.38%)
Digya Maharjan (75.25%)
Reeman Napit (75.25%)
Sanir Maharjan (75.00%)
Abhaya Budhathoki (74.88%)
Manisha Poudel (74.88%)
Yubin Maharjan (74.13%)
Suraj Khadgi (74.00%)
Sreejana Lamichhane (73.63%)
Sushant B.C. (73.63%)
Alisha Maharjan (73.50%)
Medina Maharjan (73.13%)
Ichchha Udas (73.13%)
Prijol Nepali (72.88%)
Sakrina Suwal (72.63%)
Pragya Dhungana (72.25%)
Prashansa Thapa (71.75%)

Mamata Gyawali (71.63%)
Sushan Man Singh (71.63%)
Raj Kumar Shahi (71.50%)
Caron Darshandhari (71.38%)
Prabin Kumar Shahi (71.13%)
Sandesh Oli (71.13%)
Dipak Gurung (70.88%)
Nikita Adhikari (70.63%)
Rashmi Maharjan (70.38%)
Aishma Maharjan (69.50%)
Subin Maharjan (68.88%)
Satish Shahi (67.50%)
Nabin Yadav (65.00%)
Rakesh Maharjan (64.63%)
Raj Thapa Magar (62.88%)
Aayush M. Maharjan (62.13%)
Sajesh Man Maharjan (61.38%)

Puspasadan Boarding High School
Kirtipur, Kathmandu

हार्दिक समवेदना

जन्म:

वि.सं. २००८/०२/१७

स्वर्गारोहण:

वि.सं. २०७२/०३/१०

स्व. हरिशरण महर्जन

शहीद स्मारक कलेज व्यवस्थापन समितिमा लामो समयदेखि सक्रिय सदस्यका रूपमा योगदान पुऱ्याउँदै
विगत ११ वर्षदेखि गरिमामय अध्यक्ष पदको जिम्मेवारी बहन गरी कलेजको भौतिक, आर्थिक तथा प्राज्ञिक नेतृत्व प्रदान गर्दै आउनुभएका
श्रद्धेय **हरिशरण महर्जन** ज्यूको मिति २०७२ साल आषाढ १० गते बिहीबारका दिन ६४ वर्षको उमेरमा
असमायिक स्वर्गारोहण भएकोले कलेज परिवार मर्माहत भएका छौ।

उहाँको निधनबाट कलेजले एक सफल नेतृत्वकर्ता एवं कुशल व्यवस्थापक गुमाएको छ। यस दुःखद घडीमा दिवंगत आत्माको चिर शान्तिको कामना
गर्दै शोक सन्तप्त परिवारप्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्राप्त होस् भन्ने कामनाका साथ कलेज परिवार
हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछ।

उहाँको नेतृत्व कालमा कलेजले प्राप्त गरेका उपलब्धी:

- स्नातक तहमा व्यवस्थापन संकाय सञ्चालन भइरहेकोमा मानविकी संकाय (बीए)को सम्बन्धन प्राप्त गरी निम्नलिखित विषयहरूको पठनपाठन सञ्चालन
  - अंग्रेजी (English)
  - समाजशास्त्र (Sociology)
  - जनसंख्याशास्त्र (Population)
  - सामाजिक कार्य (Social Work)
- +२ तह व्यवस्थापन सङ्काय सञ्चालनमा रहेकोमा मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र संकाय थप गरी निम्नलिखित विषयहरूको पठनपाठन सञ्चालन
  - कम्प्युटर साइन्स (Computer Science)
  - होटल म्यानेजमेन्ट (Hotel Management)
  - जनसंख्या अध्ययन (Population Studies)
  - अंग्रेजी (English)
  - नेपाली (Nepali)
  - आमसञ्चार तथा पत्रकारिता (Mass Communication)
  - समकालीन समाज (Contemporary Society)

- शैक्षिक स्तर अभिवृद्धि भई ९४% सम्म नतिजा प्राप्त
- पुस्तकालयको स्तर उन्नति
- Bachelor या Arts in Computer Application (BCA) सम्बन्धनको लागि प्रक्रिया अगाडि बढेको
- विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, जि.वि.स. काठमाडौं, कीर्तिपुर नगरपालिका, शैक्षिक संस्था लगायतका निकायहरूसँग सु-सम्बन्ध कायम
- विद्यार्थीको संख्यात्मक तथा गुणात्मक विकास
- कलेजको आवश्यकता अनुसार भौतिक संरचना निर्माण
- कलेजको आर्थिक सम्वृद्धि

शहीद स्मारक कलेज

नयाँबजार, कीर्तिपुर

फोन नं. ८३३३८३७, ८३३०७८

इमेल : sscollege.kirtipur@gmail.com

बुद्धको दुःख निरोध चिकित्सा

◆ पूर्णमान महर्जन

मानिस स्वस्थ हुनको लागि शारीरिक र मानसिक मात्र नभई सामाजिक रुपमा पनि स्वस्थ रहनु आवश्यक छ । यसमध्ये कुनै एक विशेषता गुमाउँदछ भने ऊ अस्वस्थ हुन्छ । अस्वस्थ भन्नाले स्वास्थ्य खराबी, रोगी या विरामी अवस्था बुझिन्छ । अस्वस्थ व्यक्तिलाई एउटा कुशल चिकित्सकले भएको रोग, रोगको कारण, रोग निको पार्न सकिने र रोग निको पार्न खानुपर्ने औषधि बताएकै तथागत शास्ताले पनि भवसागरको लामो भन्दा लामो दुःखको यात्रामा अलमलिरहेका मानिसहरूलाई दुःख सत्य, दुःख समुदय सत्य, दुःख निरोध सत्य र दुःख निरोधगामिनी प्रतिपदा सत्यको अमृतोपदेश गरेर लाखौं लाख मानिसको दुःखलाई निवारण गर्नुभयो । त्यसैले उहाँ एक अत्यन्त महान र दुर्लभ चिकित्सक हो । दुःखको वास्तविकता र यथार्थतालाई अवगत गराउनु भई दुःख निरोधको लागि उहाँले गर्नुभएको केही चिकित्सालाई मध्यनजर राखेमा यस कुराको पुष्टि हुन्छ ।

भिक्षु आनन्द (भगवान् बुद्धको उपस्थापक) सँग विवाह गर्न नपाएर प्रकृति (त्यसबेलाको तल्लो जातकी चाण्डाली) अत्यन्त दुःखीत थिइन् । आमा मातंगीले छोरीको चाहना अनुसार भिक्षु आनन्दलाई आफ्नो घरमा भोजनमा बोलाएर आफ्नी छोरी प्रकृति उनीसँग विवाह गर्न अत्यन्त इच्छुक भएकी कुरा सुनाइन् । भिक्षु आनन्दले ब्रम्हचार्य व्रत लिइराखेको हुनाले विवाह गर्न

नसक्ने असमर्थता जनाए । छोरीको आग्रह अनुसार भोजन सकेपछि भिक्षु आनन्दलाई विहारमा फर्किन नदिन ढोका बन्द गरी दिइन् । रातपरेपछि भिक्षु आनन्द रहेको कोठामा छोरी पठाइन् । भिक्षु आनन्द हलचल नगरी बसिरहे । भिक्षुलेछोरी प्रकृतिलाई स्वीकार नगरेको थाहा पाएपछि केटीकी आमाले टुनामुना गरिन्, आगो लगाउन सक्ने वशीकरण मन्त्र प्रयोग गरिन् । तर पनि सफल भइनन् । पछि आनन्द जेतवन विहार फर्केपछि पनि प्रकृतिले उनलाई पछ्याउँदै जान्थिन् । तथागत शास्तालाई उक्त कुराको जानकारीपछि विहारमा प्रकृतिलाई बोलाउन पठाई उनीलाई भगवान्ले भन्नुभयो- 'आनन्द भिक्षु हो । उसले मुण्डन गरेको छ । तिमीले पनि मुण्डन गर्छ्यौ भने के गर्न सकिन्छ, म हेर्छु ।' लामो प्रयासपछि आनन्दसँग अब बल्ल विवाह हुने भयो भन्ने सुखद अनुभूति लिएर आमाको कुरालाई बेवास्ता गरी प्रकृतिलेमुण्डन गरिन् । मुण्डनपछि प्रकृतिलाई भगवान्ले सोध्नुभयो- 'आनन्दको शरीरको कुन अंगसँग तिम्रो प्रेम छ ?' केटीले भनिन् - 'म उसको नाकसँग, कानसँग, आँखासँग, बोलीसँग, सम्पूर्ण शरीरसँगप्रेम गर्दछु ।' त्यसपछि भगवान्ले केटीलाई सम्झाउनु भयो- 'के तिमीलाई थाहा छ ? आँखा आँसुको घर हुन्, नाक सिंगानको घर हो, कानभित्र मैलो मात्र हुन्छ, मुख थुकले भरिएको हुन्छ । सम्पूर्ण शरीर मल मूत्रको भाँडो हो । स्त्री पुरुषको सहवासले बच्चा जन्मन्छ । जहाँ जन्म हुन्छ, त्यहाँ

मृत्यु पनि हुन्छ । जहाँ मृत्यु हुन्छ, त्यहाँ दुःख हुन्छ । तिमीले आनन्दसँग विवाह गरेर के पाउने हो मलाई थाहा छैन ।'

प्रकृतिले गम्भिरतापूर्वक सोचविचार गरेपछि भनिन्- 'भगवान् ! जो व्यक्ति पाउनका लागि म पछ्याउँदै थिएँ, त्यो वास्तवमा व्यर्थ रहेछ । आज भगवान्को अमृतज्ञानले मलाई निद्राबाट व्युत्काइ दिनुभयो । मेरो आँखा खुल्यो ।' मुक्त हुने नहुने कुरा कसैको जातसँग सरोकार हुँदैन । त्यसैले तथागत महाकाशिका शास्ताले दुःख निरोधको चिकित्साबाट त्यसबेला तल्लो जातकी भनिने प्रकृतिले अमृत रसपान गरी दुःखबाट मुक्त भइन् ।

विशाखा महाउपासिकाको १०२६ जनाको अत्यन्त ठूलो परिवार थियो । एकदिन नातिनी सुदृढताको अचानक मृत्यु भयो । विशाखा अत्यन्त दुःखीत भई भगवान् कहाँ गइन् र आँसु बगाउँदै एकातिर बसिन् । भगवान्ले विशाखालाई सोध्नुभयो- 'तिमी किन दुःखी र शोकले व्याकूल भई आँखाबाट आँसु झर्दै बसेकी छ्यौ ?' विशाखाले उत्तर दिइन्- 'मेरी अत्यन्त आज्ञाकारिणी नातिनी सुदृढताको मृत्यु भयो ।' भगवान्ले फेरि भन्नुभयो- 'यस श्रावस्तीमा धेरै मानिसहरू रहन्छन् । तिमीलाई ती सबै तिम्रा पुत्र, पुत्री, नाति, नातिनी भए कस्तो लाग्छ ?' विशाखाले भनिन्, 'भगवान् ! ती सबै मेरा सन्तान भए मनपर्छ ।' भगवान्ले प्रश्न गर्नुभयो- 'यस नगरमा दिनको कतिजनाको मृत्यु हुन्छ

?' विशाखाले जवाफ फर्काइन्- 'श्रावस्तीमा दिनको ८-१० जनाको मृत्यु हुन्छ ।' तथागतले सम्झाउनु भयो- 'त्यसो भए तिमी कसै न कसैको शोकमा व्याकूल नभएको कुनै दिन कुनै क्षण हुँदैन होला ।' अन्तमा विशाखाले भनिन्- 'मैले बुझें । भैगो । यतिका छोरा छोरी र नाति नातिनी मलाई चाहिँदैन ।' भगवान्ले विशाखालाई उपदेश दिनुभयो- 'प्रेमतो जायती सोको, प्रेमतो जायती भय ।' प्रेमतो विष्णुमुत्तस्स, नत्थि सोको कुतो भय ॥'

(धम्मपद-२१३)

अर्थात् प्रेमले शोक उत्पन्न गर्दछ, प्रेमले भय उत्पन्न हुन्छ । प्रेमबाट विमुक्त भयो भने न शोक उत्पन्न हुन्छ न भयको । यस धर्मदेशनापश्चात् विशाखा पारिवारिक प्रेमबाट विमुक्त भइन् ।

एउटा भर्खर जन्मेको शिशुलाई बाजले लगेको, अर्को छोरोलाई अचिरवती नदीले बगाएको, सर्पको टोकाइले श्रीमानको मृत्यु भएको, आमाबुबा र भाइ एउटै चित्तामा भष्म भएको कारणले पटाचारा विक्षिप्त मानसिक अवस्थामा थिइन् । संयोगले उनी भगवान् बुद्धको शरणमा पुगी आफ्ना छोराहरू, श्रीमान, आमाबुबा र भाइ गरी एकैदिन ६ जनाको मृत्यु भएको व्यहोरा भगवान्लाई प्रार्थना गरी बिलाप गर्न थालिन् । तथागतले उनीलाई सम्झाउँदै आज्ञा गर्नुभयो- 'चार नगरमा दिनको कतिजनाको मृत्यु हुन्छ

संसारमा दुःखले उत्पीडित भएका शोकग्रस्त मानिसको आँखाबाट झरेको आँसु जम्मा गरेमा त्यो भन्दा बढी भयो होला । त्यसैले हे प्रिय पुत्री ! तिमी किन अपशोच गरी विस्मृत हुन्छ्यौ ?' यसबाट पटाचाराको शोकादिको मात्र क्रमशः कम भएर मानसिक रुपमा सबल हुन पुगिन् । पछि शास्ताले पटाचाराको चित्तानुरूप धर्मदेशना गर्नुहुँदै आज्ञा गर्नुभयो- 'यो चे वस्ससतं जीवे, अपस्सं उदयव्ययं । एकाहं जिवितं सेय्यो, पस्सतो उदयव्ययं ॥' (धम्मपद-११३)

अर्थात् उत्पत्ति विनाशको ज्ञानलाई नजानी सय वर्ष जिउनुभन्दा उत्पत्ति विनाशको ज्ञानलाई जानी एकदिनमात्र जिउनु बेस हो । भगवान्को अमृतोपदेशबाट पटाचराले अमृतरस प्राप्त गरिन् र जन्ममरणको दुःखबाट मुक्त भइन् ।

पटाचारा जस्तै कृषागौतमी पनि आफ्नो छोराको मृत्युले मानसिकरूपले विक्षिप्त अवस्थामा पुगेकी थिइन् । दुःखीत पीडित भएर छोरोलाई बचाउने आशले बच्चाको लाश लिदै घुम्न थालिन् । कसैले भगवान्कहाँ पठाइदियो । भगवान्कहाँ पुगेर आफ्नो छोरोलाई बचाइदिन आग्रह गरिन् । मसँग औषधि छैन । कोही नमरेको घरबाट अलिकति सर्सिउँ मागेर ल्याउनु भनी भगवान्ले कृषालाई भन्नुभयो । कृषागौतमी श्रावस्तीको घरघर डुलिन् । तर कतै पनि मानिसको मृत्यु नभएको घर पाउन सकेन । कृषागौतमीलाई होस आयो । छोराको लाशलाई छोडेर भगवान्कहाँ पुगिन्

। भगवान्ले भन्नुभयो- 'अनित्यता/मृत्यु सबै प्राणीको अनिवार्य धम्म स्वभाव हो । यो सत्यलाई जसले बुझ्दैन उनीहरू सन्तानप्रति आशक्त रहन्छन् ।' यो उपदेश सुनी कृषागौतमीको धर्मचक्षु खुल्यो । पछि प्रवर्जित भई दुःखलाई जितिन् ।

भगवान् बुद्धको दुःख निरोध चिकित्साबाट लाभ प्राप्त गरेका उपरोक्त प्रकृति, विशाखा, पटाचारा, कृषागौतमी प्रतिनिधि पात्र मात्र हुन् । उहाँको दुःख निरोध चिकित्साबाट लाखौं भिक्षु, भिक्षुणी र उपासकोपासिकाहरूले ज्ञान प्राप्त गरेर जन्म, जरा, व्याधि र मरणबाट मुक्त भए । भगवान्द्वारा उपदेशित पवित्रताको पथ, सम्यक् पथ र शीलको पथलाई यथाभूत रुपमा अवबोध र आत्मसात् गर्नु उहाँको चिकित्साबाट लाभ प्राप्त गर्नु हो । त्यसैले भगवान् बुद्धको उपदेश थियो- जसले धर्मलाई देख्दछ, उसले मलाई देख्दछ । भवतु सब्ब मंगलं ।

microtech m & e pvt. ltd.
(Building Services)

भूकम्प पीडितलाई सस्तोमा घर

चाहिने जग्गा : १ देखि २ आना
ट्वाइलेट/बाथरूम : १ देखि २ वटा
किचन रुम : १ वटा

वेड रुम : २ देखि ३ वटा
लिभिङ्ग रुम : १ वटा

मूल्य : रु. ३,३५,००० देखि रु. १०,४७,००० सम्म

हाम्रा अन्य सेवाहरू:

Light Steel structure द्वारा निर्मित **Villa House** तथा वहु-तल्ले घरहरू पनि उपलब्ध छन् ।

सम्पर्क : स्वेतकाली मन्दिर, सुवर्ण शम्शेर मार्ग, वालुवाटार, काठमाण्डौ

Tel.: 977-1-4000507, 4000508

E-mail: mande@mos.com.np

website : www.microtechmne.com

‘हाम्रो मान्छे राम्रो नभई राम्रो मान्छे हाम्रो हुनुपर्दछ’

बैशाख १२ गते भएको बिनाशकारी भूकम्पले कीर्तिपुर क्षेत्रका धेरै विद्यालयमा रातो (असुरक्षित) र हरियो (सुरक्षित) स्टीकर टाँसेका छन् । तीमध्ये लेवोरेटरी उच्च मावि पनि एक हो । भूकम्पबाट लेवोरेटरी उच्च माविमा पारेको असर, हालको पठनपाठन र विद्यालयको अवस्थाबारे लेवोरेटरी उमाविका प्राचार्य **लाक्पा शेर्पा** सँग हाम्रो सम्वाददाताले लिएको अन्तरवार्ता । -सं

१) लाक्पा सरलाई बधाई ?

धन्यवाद

२) यो कति औं त्याचले प्रवेशिका पार गरेको हो ?

वि.सं. २०२० सालदेखि प्रवेशिका परीक्षा दिन थालेको यो विद्यालयको इतिहास सबैले बुझ्ने हुनुपर्दछ । विद्यालयको इतिहास कायम गर्न म आइसकेपछि पनि प्रवेशिका परीक्षामा निरन्तर शत प्रतिशत उत्तीर्ण गराउन सफल भएको छ ।

३) भूकम्पले धेरै विद्यालय मत्केको समयमा तपाईंको विद्यालयले भूकम्पबाट सुरक्षित एक तल्ले भवनको धेरै प्रचार गर्नुभयो नि ?

बैशाख १२, १३, २९ र पटकपटकको पराकम्पनले विद्यालय र सर्वसाधारणको घर भवनमा दुःखद क्षति पुऱ्याएको छ । यस्तो अवस्थामा विद्यालयको हकमा अभिभावकले सुरक्षित भवन खोज्न चाहनु स्वभाविक छ । अभिभावक आफ्नो बच्चाको पठनपाठन भूकम्पप्रतिरोधी भवनप्रति आकर्षित भइसकेको छ । अभिभावकको चाहनालाई पुरा गर्न सुरक्षित एक तल्ले भवनमा भर्ना गराउन यस विद्यालयले सामाजिक दायित्व निभाएको मात्र हो ।

४) पहिलो दिन जेठ १७ गते कक्षा संचालन गर्दा शिक्षक र विद्यार्थीको मानसिकता कस्तो पाउनुभयो ?

शिक्षकहरु भूकम्पप्रतिरोधी

तालिममा सहभागी भई ज्ञान लिइसकेको हुनाले मनमा डर त्रासको वातावरण पालेर विद्यालयमा प्रवेश गरेको जस्तो लागेन । घर भन्दा पनि सुरक्षित हाम्रो विद्यालय रहेकोले सबै शिक्षकमा उत्साह बढेको पाएँ ।

विद्यार्थीहरुमा पनि सुरुका दिनदेखि भूकम्पीय जोखिमबाट बच्न सहजीकरण गर्ने, उत्प्रेरणा दिने, नआत्तिने शिक्षा दिइएको थियो । विद्यार्थी रुने, कराउने, चिच्याउने जस्ता भय हटिसकेको अवस्थामा पाएँ ।

५) तपाईंले भूकम्पको अनुभव कस्तो गर्नुभयो ?

हाम्रो समाजले जापान, चिल्ली, हाइटी जस्ता तेस्रो मुलुकको भूकम्पको ज्ञान लिइसकेको थियो । देशमा पहिले स-साना भूकम्प मात्र आउँथ्यो तर १२, १३ र २९ को ठूला भूकम्प र पराकम्पनले हामीले ठूलो ज्ञान हासिल गर्ने मौका पाएँ ।

नेपाल उच्च जोखिम रहेको कुरा भूगर्भविद् भन्दै आएको थियो । भूकम्प आफैले मान्छे मादैन, निर्माण स्ट्रक्चर गुणस्तरीय नभएपछि भत्केर मर्दो रहेछ भन्ने कुरा हामी आफैले भोग्यौं ।

अब हामीले भूकम्पबाट कहाँ कसरी सुरक्षित रहने विषयवस्तु विद्यालयको पाठ्यक्रममा आउनुपर्ने, संरचना निर्माण गर्दापनि भूकम्प प्रतिरोधी हुनुपर्ने आवश्यकता बोध

गराएको छ ।

अबको नयाँ संरचनामा सरकारले आचारसंहिता कडाईका साथ पालना गर्नुपर्ने, माटो, काठ र ईट्टाले बनिने घर कसरी सुरक्षित गर्न सकिन्छ, कम क्षति गर्न इन्जिनियरिङ्गको प्रत्यक्ष निगरानी हुनुपर्ने देखिन्छ । अबको निर्माण माटोको परीक्षण र भौगोलिक ढंगले जग्गाको विविधिकरण गरी कस्ता जग्गामा कस्तो निर्माण गर्न सकिन्छ छुट्याउनु पर्दछ । भूकम्प प्लेटको कारणले हुने भएकोले ७-

८ रेक्टरसम्मको हलचल पछि अब ८ रेक्टर भन्दा बढी नआउने जस्तो छ ।

६) विद्यालयको नतिजा संस्थागततर्फ ८८% र सामुदायिक तर्फ ३३% मात्र उत्तीर्ण हुनुको कारण ?

संस्थागत विद्यालयमा राम्रा मान्छे हाम्रो भन्ने भावनाले काम गरेको हुन्छ । विद्यार्थीसँग पैसा महँगो असुलेको हुन्छ भने शिक्षकले पनि त्यही अनुसार विहान बेलुका

नभनी खटेर राम्रो पठनपाठन गरेको हुन्छ । आफ्नो विद्यार्थीले तिरैको पैसा अनुसार शिक्षकले पढाएको छ/छैन भन्ने चासो लिएको हुन्छ । अभिभावक आफै शिक्षक अवस्थाबारे जानकारी दिने र लिने काम गरेको हुन्छ । आफ्ना संस्थागत विद्यालयमा विद्यार्थी असफलता भयो भने हायर एण्ड फायरसमेत हुने भएकोले विद्यार्थीको हाजिरी, शिक्षकको पठनपाठन, अभिभावकको निगरानी र

व्यवस्थापन समिति चनाखो भइरहेको हुन्छ । यी चारै पक्षको सहभागिता, समन्वय र छलफलले राम्रो नतिजा निकाल्न सफल भएको जस्तो लाग्छ । त्यसको लागि संस्थागतमा नेतृत्व गर्ने व्यक्ति दुरदर्शी र सफल योजनाकारको भुमिका निभाएको हुन्छ ।

तर सामुदायिक विद्यालयमा चाहेर वा नचाहेर बढी भन्दा बढी राजनीतिको प्रभाव परेको देख्छु । प्रायः राम्रो मान्छे

हाम्रो नभै हाम्रो मान्छे राम्रो भन्ने भावनाले काम गरेको देख्छु ।

सामुदायिक विद्यालयमा पनि नेतृत्व सक्षम, दुरदर्शी, योजनाबद्ध कार्यान्वयन गर्न सकेका विद्यालयले शतप्रतिशत प्राप्त गर्न नसकेपनि विशिष्ट श्रेणी सहित राम्रो नतिजा ल्याएको देख्छु । सबै सामुदायिक विद्यालयले सफल र सक्षम नेतृत्वको अनुशरण गर्नु जरुरी ठान्दछु । समुदायमा प्रवेशिका परीक्षाको नतिजा खस्कुनुमा नातावाद, कृपावाद र पावरवादले चलाएमान भएर नै हो म त देख्छु ।

संस्थागत र सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुमा कोही कम छैनन्, एकसेएक तालिम प्राप्त र शिक्षा सेवा आयोगबाट योग्य भएका नै हुनुहुन्छ । तैपनि सामुदायिकमा शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक र व्यवस्थापनबीच संस्थागतमा जस्तो चासो लिएको हुन्न । सामुदायिकमा धेरै कम मात्र चासो लिएको पाइन्छ । चार पक्षबीच अलिकति मात्र चासो लिएमा सामुदायिक विद्यालयको भविष्य राम्रो देख्न सकिन्छ ।

७) त्रिविले यस विद्यालय छाड्न पटकपटक आग्रह गरेको छ नि ?

यो विद्यालय त्रिवि परिसरभित्र रहेको सबैले थाहा पाएकै कुरा हो । त्रिविले प्रयोगशाला केन्द्रको रूपमा स्थापित गरेको भएपनि २०५७मा शिक्षा सदन सेवामा यो

विद्यालयमा लेवोरेटरी माविको पठनपाठनको लागि स्वीकृति दिएको । २०६२ सालदेखि सार्वजनिक शैक्षिक गुठीमा दर्ता भई नियमित अध्यापन भैरहेको सबैमा जानकारी नै होला ।

जहाँसम्म त्रिविले छाड्न आग्रह गरेको सम्बन्धमा हाल जेठ ४ गते शिक्षा मन्त्रीको अध्यक्षतामा त्रिवि पदाधिकारी र विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्थानीय सभासदको उपस्थितिमा बसेको बैठकले लेवोरेटरी उच्च माविलाई हाल संचालन गरेको स्थानमै नियमित संचालन गर्न निर्णय गरेकोले अब यो समस्या समाधान भएको छ ।

त्रिवि र सम्बन्धित निकायले लेवोरेटरी विद्यालयको गौरवमय इतिहासलाई अझ जिवित पार्ने काम भएको छ त्यसलाई स्वागत गर्दै हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु भने सबैको चाहना अनुसार यो विद्यालयको गौरवमय इतिहासलाई कायम गर्ने कार्यमा प्रतिबद्ध भई कार्य गर्नेछौं ।

८) त्यसो भए विवाद समाधान भयो ?

हो ! अब सहज बनेको छ ।

९) थप सन्देश केही छ कि ?

मेरो विद्यालयको गतिविधि र भूकम्प सम्बन्धी कुराहरु सर्वसाधारण र विद्यालयका विद्यार्थी-अभिभावक समक्ष पुऱ्याउन सहिद साप्ताहिकले स्थान दिनुभएकोमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

स्व. हरिशरण महर्जनको श्रद्धाञ्जली सभा

कीर्तिपुर बहुउद्देशीय सहकारी संस्थाको आयोजनामा असार १३ गते सहकारी संस्थाको प्राङ्गणमा स्व. हरिशरण महर्जनको श्रद्धाञ्जली सभा सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा सहृदयी साथी अशोक महर्जनले स्व. महर्जनले सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक, शैक्षिक र आर्थिक रूपमा सक्रिय र कीर्तिपुर र देश निर्माणमा समर्पित व्यक्तित्व रहेको बताउनु भयो ।

प्रा.डा. शिवशरण महर्जनले वहाँ कीर्तिपुरमा समस्या पर्दा आइपरेको समस्यालाई समाधान गर्न सधैं समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने व्यक्ति हुनु हुन्छ भनि बताउनु भयो ।

श्रद्धाञ्जली सभामा कीर्तिपुर उपभोक्ता सहकारी संस्थाका अध्यक्ष श्री लक्ष्मीकुमार महर्जनले स्वर्गीय हरिशरण महर्जनले देखेको र चाल्नु भएका राजनितिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक, सामाजिक र आर्थिक योगदानहरूलाई स्मरण गर्न सकेमा महर्जनको सपना र चाहना पूरा हुने बताउनु भयो ।

श्रद्धाञ्जली सभाका सभापति श्री रमेश महर्जनले स्व. महर्जनको व्यक्तित्व, सामाजिक प्राणीको रूपमा चित्रण गर्नुभयो । वहाँमा यस भेगका यूवाहरूलाई सक्षम र सबल

बनाउन क्लव, व्यायाम केन्द्र, खेलकुदमा पनि क्रियाशिल हुनुहुन्थ्यो भनी बताउनु भयो ।

उक्त श्रद्धाञ्जली सभा संस्थाका अध्यक्ष रमेश महर्जनज्यूको सभापतित्वमा र सचिव सञ्चित डंगोलको उद्घोषणमा उपस्थित सदस्यहरूले तस्विरमा माल्यार्पण र एक मिनेट मौन धारण गरिएको थियो ।

स्मरणीय छ, स्व. महर्जन तत्कालिन लायकू गा.वि.स.का अध्यक्ष २०४९ मा निर्वाचित भई सामाजिक कार्यमा योगदान सुरु गर्नु भएका थिए । त्यस्तै कीर्तिपुर नगर समितिको सभापति, काठमाडौं जिल्ला क्षेत्र नं.

१० को सभापतिको जिम्मेवारी सम्हाली सक्नु भएको थियो । वहाँले कीर्तिपुर यातायात सेवा कं. लि.को २०५७ मा अध्यक्ष पदमा कीर्तिपुर नगरस्तरीय सामुदायिक विद्यालय शिक्षा विभागका संयोजक, शहिद स्मारक कलेजका सञ्चालक समितिका अध्यक्षको भूमिका निर्वाह गर्दै हुनुहुन्थ्यो ।

वहाँको लामो समयदेखि सुगर रोगको कारणले किड्नीमा असर परेपछि किड्नीको असार ९ गते बुधवार नियमित डायलोसिस गर्ने क्रममा निदान अस्पतालमा उपचारकै क्रममा अकस्मात हृदयघात भएर मध्य रातको १:०० बजे निधन भएको थियो ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

स्व. हरिशरण महर्जन

जन्म: वि.सं. २००८/०२/१७

स्वर्गारोहण: २०७२/०३/१०

यस संस्थाका संस्थापक सदस्य एवं पूर्व अध्यक्ष श्री हरिशरण महर्जनको गत असार १० गते ६४ वर्षको उमेरमा असाध्यै निधन भएकोले हामी मर्माहत भएका छौं । यस दुःखद घडीमा मृतकप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजनमा हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं

कीर्तिपुर बहुउद्देशीय सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर १७, नयाँबजार

भर्ना खुल्यो !

भर्ना खुल्यो !!

शैक्षिक शत्रु २०७२ का लागि

+2

Science

Management Stream मा

धमाधम भर्ना लिइदैछ ।

समयमै सम्पर्क राख्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

सम्पर्क समय :

विहान ७ बजे देखि ४ बजे सम्म

लेवोरेटरी उच्च मावि

कीर्तिपुर, टियू गेट, फोन नं. ४३३१७९०

धान दिवस काण्डमा मन्त्री पद चेट

रोपाई दिवस अर्थात् धान दिवस प्रत्येक वर्ष असार १५ गते मनाईदै आएको छ । विशेषत रोपाई गर्ते, हिलो माटोमा खेल्ने र रोपाईको काम सक्ने महोत्सवलाई यस वर्ष कृषि मन्त्री हरिप्रसाद पराजुलीको रोपाईको चर्तिकला देखेर सबैले जिब्रो टोके ।

काठमाडौँको मुलपानीमा रोपाई दिवसमा प्रमुख अतिथि बनेका मन्त्री पराजुलीले धानको बिउ समात्नुपर्ने ठाउँमा थरीथरिका पोजमा महिला समातेर कसैलाई हर्षित र कसैलाई दुःखित पारेको छ ।

एमोलेको भागवण्डामा परेका कृषिमन्त्रीको यो उत्तम देखेर त्यही पार्टीकी महिला नेतृ रामकुमारी भुर्काले फेसबुक मार्फत् कडा आलोचना गरी आपत्ति जनाएकी छन् । उनले अनुशासनहिन मन्त्रीलाई पदबाट हटाउन पार्टी अध्यक्ष ओलीलाई चेतावनी समेत दिइन् ।

बुधवार बसेको संसदमा समेत नेकपा माओवादीका जर्नादन

शर्मा र नेमकिपाका सभासद् अनुराधा थापा मगरले महिलामाथि गरेको हर्कतको विरोधमा कानुनी कारवाही गर्नुपर्ने माग गरेको थियो ।

पार्टी र बाह्यबाट पनि दबाव बढेपछि बुधवार बेलुका पार्टी अध्यक्ष ओली समक्ष राजीनामा पत्र पेश गरेको थियो । त्यही राजीनामा पत्रलाई ओलीले प्रधानमन्त्रीमार्फत् राजीनामा स्वीकृति गराई कृषि मन्त्रीबाट हटाएको थियो ।

जिविस.....

र कीर्तिपुर नपाको प्रतिनिधि र सरोकारवालाको उपस्थितिमा भएको कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको सम्बन्धित व्यक्तिहरूले दिनुभएको थियो ।

अन्तिम चरणमा कृषि व्यवसायीमा लागि उत्कृष्ट हुन सफल किसानलाई नगद रु. १० हजार सहित प्रमाणपत्रबाट सम्मान गरिएको थियो । सम्मानित हुनेहरूमा टोखा, भोर र चन्द्रागिरी नपाका किसानलाई जिविस अधिकारी भट्टले प्रदान गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरूले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा सामाजिक

विभागका प्रमुख दिपककुमार केसी र अनन्तले पनि बोल्नुभएको थियो ।

नगरपालिका.....

छैन । नगरस्तरीय राहत कोष देखाबती मात्र भएको छ । न अन्य दाताहरूले रकम सहयोग गर्‍यो न त खर्च नै गर्न सक्‍यो ?

कोषको लागि कोष मात्र भएपछि स्थानीय सरकारलाई समेत स्थानीय दातृ संघसंस्था र सहयोगी दाता महानुभावहरूले विश्वास नगरेको हो कि ? नपा आफै पनि प्रचारप्रसार नगरी निर्णयको भरमा चुप लागेको हो आम जनमानसमा चर्चाको विषय बनेको छ ।

मधुमेह कसरी हुन्छ ?

हामीले खाएको खाना आमाशयमा पुगेपछि हाइड्रोक्लोरिक अम्ल र खानलाई छिट्टै गलाउन सक्ने अन्य थुप्रै रसायन तत्व मिलेर गलाउँछन् । गल्नु भनेको खानाका ठूलाठूला अणुहरू मसिना बन्नु हो । अथवा, ग्लुकोज भन्ने एक प्रकारको मसिनो चिनीमा परिणत हुनु हो । यही प्रक्रियालाई साधारण भाषामा हामीले पच्नु भन्छौं । खाएको खाना आमाशयमा मसिनो बनेपछि सानो आन्द्रामा जान्छ । सानो आन्द्राको भित्रपट्टि भिली भन्ने मसिना छिद्र र रगत रेसा हुन्छन् । तिनीहरूले नै ग्लुकोज बनेको खानालाई बिस्तारै सोसेर लिन्छन् र त्यो खाना मूल रक्त प्रवाह क्षेत्रमा मिसिन्छ । यसरी रगतमा पुगेको ग्लुकोज यदि शरीरलाई तत्काल शक्तिको आवश्यक छ भने तत्काल शक्तिमा परिणत हुन्छ, तत्काललाई चाहिएको छैन भने पछिका लागि सञ्चित भएर बस्छ । ग्लुकोज सञ्चित हुँदा मुख्यतः गिलकोगेन भनिने ढिक्काजस्तै बनी कलेजोमा र मांसपेशीमा सञ्चित हुन्छ । तर, रगतमा प्रवेश गरेको उक्त ग्लुकोज इन्सुलिन भन्ने रसायनबिना तत्कालै शक्तिमा परिणत हुन पनि सक्दैन, अनि सञ्चित हुन पनि सक्दैन । हाम्रो शरीरमा आमाशयको तल्लो भागमा सानो आन्द्रा, कलेजो, फियो, पित्तथैली, आदिले घेरिएर रहेको प्याक्रियाज भन्ने करिब ६ इन्च लामो गाजर जस्तै आकारको एउटा अंग हुन्छ । त्यसमा आइलेट्स ल्यांगर्यान्स

नामक विभिन्न प्रकारका हर्मोन उत्पादन गर्ने क्षेत्र हुन्छ । त्यसैमा अल्फा कोष र बेटा कोषलगायत लाखौं कोष उत्पादन हुन्छन् । यी आइलेट्स पत्ता लगाउने जर्मन वैज्ञानिकको नाम ल्यांगर्यान्स भएकाले यस्तो नाम रहन गएको हो । अल्फा कोषले मुख्यतः ग्लुकोगेन नामक हर्मोन उत्पादन गर्छ, भने बेटा कोषले इन्सुलिन नामक हर्मोन उत्पादन गर्छ । हामीले खाना खाएपछि खानाको प्रकारअनुसार रगतमा चिनीको मात्रा बढ्छ । बढी कार्बोहाइड्रेडयुक्त खाना जस्तै भात, रोटी, आलु, आदि खाइयो भने रगतमा चिनीको मात्रा प्रशस्त बढ्छ । अन्य प्रकारका खाना खाँदा ठिकैले बढ्छ ।

रगतमा बढेको चिनीको मात्राको अनुपातमा बेटा कोषले प्याक्रियाजलाई इन्सुलिन उत्पादन गर्ने निर्देशन दिन्छन् । त्यसको ठीकविपरीत हामीले लामो समय खाना नखाएर यदि रगतमा चिनीको मात्रा घट्यो भने अल्फा कोषले प्याक्रियाजलाई ग्लुकोगेन उत्पादन गर्ने निर्देशन गर्छ । ग्लुकोगेनले कलेजो आदिमा सञ्चित रहेको शक्ति गिलकोगेनलाई ग्लुकोजमा बदली रगतमा पठाई चिनीको मात्रा बढाउँछ अथवा परिपूर्ति गर्छ । यस प्रकार यी दुई किसिमका कोषको सतर्कतापूर्वकको नियमित काम गराइले स्वस्थ मानिसको रगतमा चिनीको मात्रा सन्तुलन बनेको हुन्छ । प्याक्रियाजले इन्सुलिन र ग्लुकागेनको साथै अन्य

प्रकारका खाना पचाउनेलगायत रसायन उत्पादन गरी आमाशय र डुडेनममा पठाउने काम पनि गर्छ । हाम्रो शरीरका कोषमा एक प्रकारका ढोका हुन्छन् । जब प्याक्रियाजबाट इन्सुलिन निस्कन्छ, उक्त इन्सुलिन रगतमार्फत् गएर हरेक कोषलाई खाना आयो, ढोका खोल भन्छ । अनि, कोषहरूले ढोका खोल्छन् र ग्लुकोज भित्र जान्छ । शरीरलाई तत्काल शक्ति चाहिने भए यसरी भित्र गएको ग्लुकोज कोषहरूले तत्कालै प्रयोग गर्छन्, नत्र पछि प्रयोग गर्नका लागि सञ्चय गर्छन् । रगतमा भएको ग्लुकोज कोषहरूमा गइसकेपछि रगतमा ग्लुकोजको मात्रा स्वतः घट्छ । यो घटेको कुरा बेटा कोषहरूले नै तुरन्त प्याक्रियाजलाई खबर गर्छन् र यसले पनि इन्सुलिन उत्पादन गर्ने गतिलाई घटाउँछ । रगतमा ग्लुकोजको मात्रा हामीले खाने वस्तुको प्रकार, मात्रा र समयको आधारमा उही दिनमा पनि धेरैपटक घटबढ हुन्छ । साधारण अवस्थामा हाम्रो रगतमा प्रतिडिसिलिटर ७० देखि १२० मिलिग्राम ग्लुकोजको मात्रा हुनुपर्छ । त्योभन्दा बढी भए चिनीरोग अर्थात् मधुमेह (डायबेटिज) लाग्दै गरेको वा लागेको मान्नुपर्छ । रगतमा चिनीको मात्रा जतिजति बढी हुन्छ, चिनीरोगको अवस्था पनि त्यति नै जटिल भएको बुझ्नुपर्छ । खाना खानेवित्तिकै भने चिनीरोग नै नलागेको व्यक्तिको रगतमा पनि यो मात्रा १८० सम्म पुग्न सक्छ । तर, खाना खाएको २ घण्टाभित्र भने यो मात्रा घटेर १४०

डा. गौतम 'उदय' मा ओर्लेको हुनुपर्छ । जब रगतमा चिनीको मात्रा १८० भन्दा बढी हुन्छ, त्यो बढी हुन आएको चिनीको मात्रा मिगौलाले पिसाबमार्फत फालिदिन्छ । खानाबाट प्राप्त हुने चिनीको मात्रा भाँडामा पानी खन्याएझैँ तुरन्तै जम्मा हुने होइन, बिस्तारै-बिस्तारै घन्टौंमा जम्मा हुने हो । त्यसैले जब चिनी बिस्तारै रगतमा प्रवेश गर्छ, रगतमा यसको मात्रा बढ्छ । अनि, मिगौलाले पिसाबमार्फत फालिदिन्छ । त्यही भएर चिनीरोग लागेका व्यक्तिहरूलाई छिनछिनमा पिसाब आउँछ । चिनी फालिनु भनेको शरीरका कोषहरूको विकास गराउनका लागि हानिकारक ब्याक्टेरिया, भाइरस, रोगसँग लड्न, घाउचोट निको गराउन मुख्य भूमिका खेल्ने प्रोटिन तथा शरीरलाई विभिन्न कार्यका लागि चाहिने अन्य पौष्टिक पदार्थ फालिनु पनि हो । त्यसैले शरीरले यस्ता पदार्थ नपाउँदा चिनीरोग लागेको व्यक्तिलाई बढी भोक लाग्ने, दुब्लाउँदै जाने, थकित महसुस गर्ने, आँखा धमिलो देख्ने, घाउ निको नहुने, छाला फुट्ने, महिलालाई घरीघरी योनि चिलाउने आदि समस्या हुन्छन् ।

मुखको हेरचाह सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सम्पन्न

२०७२ साल वैशाख १२ गते गएको महाभूकम्पपछि जेठ १७ गते देखि विद्यालय संचालन भएपछि कीर्तिपुरका ४ वटा सरकारी तथा सामुदायिक विद्यालयका कक्षा १ देखि ५ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गरी रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान तथा Earthquake Victims Relief Program को संयुक्त आयोजनामा मुखको हेरचाह

सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम तथा मुखको हेरचाह तथा व्यक्तिगत सरसफाईलाई आवश्यक पर्ने सरसामान वितरण गर्ने जानकारी प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानले जानकारी गराउनु भयो ।

उक्त कार्यक्रमको पहिलो कार्यक्रम इन्द्रायणी प्राथमिक विद्यालय देवढोका कीर्तिपुरमा जेठ २० गते, दोस्रो कार्यक्रम ढोकासीस्थित गोरखनाथ मा.वि. मा जेठ ३२ गते सम्पन्न भएको छ । २०७२ असार १४ गते उक्त कार्यक्रम अन्तर्गतको तेस्रो कार्यक्रम कीर्तिपुर माविमा सम्पन्न भयो । उक्त कार्यक्रममा Nepalese Army Institute of Health Science College of Medicine का प्रकाश पौडेलले हात धुने तरिका तथा मुखको हेरचाह गर्ने तरिकाबारे प्रयोगात्मक

जानकारी विद्यार्थीहरूलाई गराउनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा प्रतिष्ठानका सदस्यहरूले करिब ६५ जना विद्यार्थीहरूलाई ब्रस, टुथपेस्ट, साबुन, नेल कटर, रुमाल वितरण गरेका थियो ।

कार्यक्रममा कीर्तिपुर माविका प्रधानाध्यापक बन्दी खनालले स्वागत मन्तव्य राख्नु भएको थियो भने प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानले कार्यक्रमको उद्देश्यबारे जानकारी गराउनु भएको थियो ।

के तपाईं म्यूजिक सम्बन्धि तालिम लिन चाहनुहुन्छ ?

यदि चाहनुहुन्छ भने कीर्तिपुर-१७, नयाँबजार

राष्ट्रिय बाणिज्य बैंकको ठीक अगाडि

ताल तन्त्र आर्ट एण्ड म्यूजिक एकेडेमीमा

सम्पर्क शस्त्री योग्य एवं व्यवसायीक कलाकार बनेौं

प्रशिक्षण दिने विषयहरु

गायन/हार्मोनियम

गीतार

तबला/मादल/डि-जिम्बे

बाँसुरी

शांस्त्री

श्वार्जलिन

आर्ट

नृत्य

विशेषताहरु :

& दक्ष एवं अनुभवी गुरुहरुबाट सैखान्तिक, व्यवहारिक एवं प्रयोगात्मक ज्ञान दिइने ।

& बालबालिकाहरुको लागि विशेष कक्षाहरु सञ्चालन गरिने ।

& संगीत तथा नृत्य प्रशिक्षकहरु उत्पादन गरिने ।

& +२ तथा भ्रास्तको झुलाहावाढबाट आश्रित्रय संगीत तथा नृत्यमा परिक्षा दिने व्यवस्था मिलाइने ।

& छुटाछुटे कक्षा कोठाहरुको व्यवस्था भएको

सम्पर्क फोन नं. ८८५१००७४०५, ८८५१०४५४८६

सूची दर्ता गर्ने बारेको सूचना

यस कार्यालयका लागि आ.व. ०७२/७३ का लागि आवश्यक पर्ने तपशिल बमोजिमका सामान तथा सेवाहरू आवश्यक परेका बखत पटक पटक गरी वा एकै पटक खरिद गर्न सप्लायर्स तथा सेवाका लागि सम्बन्धित फर्म वा कम्पनीहरूको सूची दर्ता गराईराख्नुपर्ने भएकाले ईच्छुक सप्लायर्स तथा सेवा प्रदायकहरूले रजिष्ट्रेशन नविकरण गरिएको फर्म दर्ता, मुल्य अभिवृद्धि कर दर्ता, आयकर दर्ता प्रमाणपत्रहरूको प्रतिलिपीहरू सहित आफ्नो ठेगाना र सम्पर्क नं समेत खुलाई सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र कार्यालय समयमा सूची दर्ता गराउन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपशिल

- छुपाई तथा आवश्यक स्टेशनरी सामग्री आपूर्ती सम्बन्धी गर्ने कार्य,
- विभिन्न प्रकारका फर्निचर तथा फर्निचिङ सामानहरू आपूर्ति तथा मर्मत कार्य
- विज्ञापन तथा सूचना प्रकाशन सम्बन्धि कार्य ।
- विद्युत बाइरिङ्ग सम्बन्धी सामानको आपूर्ति र मर्मत
- विद्युतीय सामग्री टि.भि, पंखा, वासिङ्ग मेसीन सम्बन्धी कार्य
- कम्प्युटर, सी.सी क्यामरा, रेफ्रिजरेटर, Annual Maintenance Contract (AMC) सम्बन्धी कार्य,
- कार्यालय पोशाक सप्लाय सम्बन्धी कार्य
- सुरक्षा तथा क्याटरिङ्ग सम्बन्धी कार्य
- भवन मर्मत संभार तथा रङ्गरोगन कार्य
- मालपोत, नापी तथा भूमि सुधार सम्बन्धी लेखापढी कार्य
- अदालतमा बोकालत तथा अन्य कार्य गर्न

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.

कीर्तिपुर १७, नयाबजार, फोन नं. ४३३०६०९/४३३५५५१

जाँड-रक्सी

को कुलत थाहै नदिई छुटाउन

डाड-कम्मरको दुःखाई निको पार्ने

घुँडाको दुखाई निको पार्ने

मोटोपना तुरुन्तै घटाउन/बढाउन

चार्याँ-पोतो इण्डीफोर चाउरीपना

गर्भारस्थापक्षिको पेटको विरा हटाउन

पुरुष यौन उतेजना बढाउन, लिङ्गको लम्बाई तथा मोटाई बढाउन

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

नेपाल टेलिकमको ठीक अपोजिट

कीर्तिपुर

फोन नं. ४३३६७०१, ९८०३५०२२५९

यो कटेड्ङ्ग लिपर आउनेलाई १०% छुट दिनेछ ।